

УДК 378.146

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi49.277>

Савчук Б. П.*,

orcid.org/0000-0003-2256-0845

Єгорова І. В.*,

orcid.org/0000-0001-8070-9455

«ОСВІТНІЙ МОНІТОРИНГ» І «ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ»: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ СПІЛЬНОГО ТА ОСОБЛИВОГО

Зважаючи на рефлексії науково-педагогічного дискурсу, здійснено дефінітивний аналіз термінів «освітній моніторинг» і «педагогічний контроль» і суміжних із ними понять на предмет з'ясування їхніх сутнісних характеристик та адекватного використання в сучасній дидактиці. Запропоновано визначення освітнього моніторингу в «широкому» і «вузькому» значеннях та здійснено його структурно-функційний аналіз. З'ясовано сутність низки пов'язаних із ним понять і термінів – «педагогічний моніторинг», «моніторинг якості освіти» та ін. Синтезовано поширені в педагогічній науці трактування педагогічного контролю як цілеспрямованого, планомирного спостереження та фіксацію вербальних і практичних дій здобувачів освіти задля визначення рівня набутого ними соціального досвіду, опанованого програмного матеріалу у вигляді знань, умінь, компетентностей та формування в них певних особистісних і професійних рис.

Здійснено порівняння основних науково-теоретичних компонентів освітнього моніторингу та педагогічного контролю на предмет з'ясування спільного та особливого, відмінного в їх сутності, цілях, завданнях, змісті, основних функціях, рівнях, видах, етапах, вихідних результатах.

Синтезовано спільні характеристики і подібні риси освітнього моніторингу та педагогічного контролю, що виразно виявляється в умовах і вимогах щодо їхньої організації: об'єктивність; систематичність і цілеспрямованість; гласність; усебічність, комплексність; предметність, індивідуальність, фаховість і професіоналізм; дотримання морально-етичних норм тощо. Виявлено, що освітній моніторинг та педагогічний контроль мають спільну діяльну основу, яка знаходить вияв у суб'єктах їхнього здійснення та об'єктах проведення.

Ключові слова: освітній моніторинг, педагогічний контроль, моніторинг якості освіти, педагогічна діагностика, освітня система, освітній процес, прогнозування.

Постановка проблеми. Освітній моніторинг та педагогічний контроль – це, без перебільшення, альфа і омега організації освітнього процесу, які визначають його сутнісно-змістові характеристики, спрямованість, результати, інші базові параметри. У нормативних освітніх документах та науково-педагогічній літературі загалом існує доволі чітка дефініція цих категорій. Однак у практиці організації освітнього процесу на рівні управлінських структур, окремих освітніх закладів, особливо науково-педагогічних працівників, учителів і здобувачів освіти, поняття «освітній моніторинг» та «педагогічний контроль» часто трактують доволі довільно, а також вживаються як синонімічні. Така «дефінітивна поліфонія» посилюється існуванням численних суміжних, перехідних понять, які подекуди нівелюють сутність категорій «освітній моніторинг» та «педагогічний контроль». Означена ситуація зумовлює потребу проведення їхнього предметного дефінітивного аналізу, який набуває не лише науково-теоретичного, а й дидактичного значення, адже відсутність чіткого розуміння педагогічних термінів негативно позначається на якості організації освітнього процесу.

*© Савчук Б. П.

*© Єгорова І. В.

Аналіз досліджень. У 2010-х рр. істотно зросла кількість студій з проблем моніторингу якості освіти як чинника підвищення ефективності освітнього процесу (С. Бабинець, О. Байназарова, В. Гапон, М. Гусаковський, О. Дахін, Г. Єльнікова, І. Козубовська, В. Кравець, С. Максименко, О. Локшина, М. Поташник, З. Рябова, І. Шимків та ін.). Така ж тенденція стосується студій з теорії і практики організації педагогічного контролю, вивчення якого має глибокі наукові традиції (А. Алексюк, С. Вітвицька, С. Гончаренко, Ю. Жук, К. Інгенкамп, Ч. Куписевич, О. Ляшенко, В. Оконь, І. Підласий І. Харламов та ін.). Аналіз доробку згаданих та інших учених підтверджує означену вище «дефінітивну ситуацію» та актуалізує проведення аналізу терміносистеми, що позначає предметне поле освітнього моніторингу та педагогічного контролю.

Мета статті: зважаючи на рефлексії науково-педагогічного дискурсу, здійснити дефінітивний аналіз термінів «освітній моніторинг» і «педагогічний контроль», суміжних із ними понять задля з'ясування їхніх сутнісних характеристики та адекватного використання в сучасній дидактиці.

Виклад основного матеріалу. Поняття «моніторинг» (<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0> англ. *monitoring*, нім. *Monitoring*) буквально означає «спостереження», «нагляд», «контроль». У західному психолого-педагогічному лексиконі воно з'явилося у 30-х рр. ХХ ст., а в українському – наприкінці ХХ ст. для позначення системного цілеспрямованого спостереження і дослідження змін в освіті у певному просторі й часі. За результатами матеріалів наукових студій [1–10], у «широкому» значенні, *освітній моніторинг* визначаємо як супровідне спостереження та поточну регуляцію змін у розвитку системи освіти для забезпечення її інформаційно-регулятивного супроводу. Він здійснюється згідно зі стандартами, що складаються з сукупності показників, на основі яких відстежується стан і динаміка трансформації об'єкта спостереження.

З означених позицій активізувався науковий дискурс щодо розуміння сутнісно-змістових, функціонально-діяльнісних, інших компонентів освітнього моніторингу. З огляду на аналіз низки репрезентативних студій [2–7; 12–13], можемо окреслити *основні підходи та позиції трактування* цього феномену як: а) спеціальної системи збору, обробки, зберігання та поширення інформації про стан, тенденції, динаміку розвитку системи освіти для прогнозування та визначення заходів, рекомендацій і ухвалення управлінських рішень щодо підвищення рівня її функціонування; б) емпіричний збір інформації про властивості й характеристики системи освіти; в) системне дослідження освітньої сфери на основі статистичних матеріалів; г) комплексне вивчення різних параметрів і складників функціонування системи освіти та / або окремих закладів освіти (моніторинг якості підготовки фахівців, фінансування, матеріально-технічного забезпечення тощо); ґ) систему контрольних-діагностичних заходів, які відстежують організаційно-управлінську діяльність суб'єктів освітнього процесу і рівень їхньої професійної підготовки і навченості та ін.

Зважаючи на таку багатогранність і поліфункційність освітнього моніторингу, як близькі й тотожні йому використовується низка інших понять і термінів. Серед них – *педагогічний моніторинг*, який, з огляду на науковий досвід [2–5; 13], трактуємо як систему добору, обробки, аналізу, зберігання інформації про функціонування і розвиток педагогічних систем у конкретному напрямі для постійного відстеження її стану, видозмін, корекцій та прогнозування і проектування подальшого поступу.

Як близьке до цих категорій використовується поняття «*моніторинг якості освіти*». Його глумачимо як постійне спостереження за освітнім процесом з метою виявлення його відповідності очікуваним результатам або нормативними вимогам, критеріям, що відповідають тенденціям розвитку системи освіти і ринку праці. Як близькі

до означених дефініцій використовуються поняття «навчальний моніторинг», «моніторинг якості навчання» та ін.

Попри певну близькість і перетинання окремих складників, від понять «освітній моніторинг», «педагогічний моніторинг», «моніторинг якості освіти» необхідно відрізнити педагогічну діагностику, яка акцентує на виявленні можливих шляхів та способів досягнення результатів освітнього процесу. Педагогічна діагностика передбачає комплексне вивчення та перевірку, контроль та оцінювання умов і результатів освітнього процесу на основі збору, систематизації, аналізу та інтерпретації певного обсягу інформації згідно з визначеними критеріями і параметрами [2; 7; 13].

Як бачимо, означені поняття не тотожні, позаяк, попри певну суголосність, у своїй основі стосуються різних аспектів організації і розвитку освітнього процесу та функціонування освітніх систем. Серед характеристик, які позначають їхню мету і завдання (системність, цілеспрямованість вивчення / спостереження за розвитком освітніх систем, збір, аналіз, інтерпретація інформації за певними критеріями тощо), вони мають такий важливий спільний компонент, як контроль.

У дидактиці поняттям «контроль» (франц. controle) переважно позначають нагляд, спостереження, перевірку успішності здобувача освіти. Сприймаємо поширене в педагогічній науці трактування педагогічного контролю як цілеспрямованого, планомірного спостереження та фіксацію вербальних і практичних дій здобувачів освіти задля визначення рівня набутого ними соціального досвіду, опанованого програмного матеріалу у вигляді знань, умінь, компетентностей та формування в них певних особистісних і професійних рис (К. Інгенкамп, І. Підласий, І. Харламов, В. Ягупов та ін.). З означених позицій у педагогічній науці трактують поняття «контроль» як родове; «перевірка» – як процес контролю; «оцінка» – як кількісна фіксація виявленого рівня знань, умінь, навичок у балах тощо [1–3; 7; 11–13].

Утім, важко погодитися із чинним у навчальній та науковій літературі поглядом, згідно з яким контроль та / або перевірка результатів навчання тлумачать як педагогічну діагностику, адже вона, окрім того, включає й оцінювання, а також збір, аналіз, інтерпретацію різних даних задля виявлення стану і прогнозування подальшого розвитку освітніх процесів і явищ [2; 7].

Отже, освітня діагностика та педагогічний контроль – складні, багатовимірні категорії, які мають багато спільного, особливого, відмінного. Для предметного з'ясування основних функцій і характеристик цих феноменів пропонуємо їхній структурно-функційний аналіз на двох взаємопов'язаних рівнях за сукупністю основних компонентів. Зважаючи на науковий досвід [1–13 та ін.], на першому науково-теоретичному рівні вони порівнюються за своїми сутнісно-змістовими характеристиками (табл. 1), на другому практичному (діяльнісному) – згідно з методичним і технологічним інструментарієм, який забезпечує реалізацію їхнього функційного призначення.

Таблиця 1

Основні компоненти і параметри освітнього моніторингу та педагогічного контролю

Компонент	Освітній моніторинг	Педагогічний контроль
1	2	3
Сутність	Синхронізація процесів спостереження і вимірювання стану освітніх систем та випрацювання на цій основі управлінських рішень щодо моделювання і прогнозування їхнього розвитку	Визначення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності сформованих умінь і навичок цілям і завданням освітнього процесу та навчальної дисципліни

Продовження табл. 1

1	2	3
Цілі	Коригування і прогнозування розвитку освітніх систем	Діагностика і формалізація інформації про стан об'єкта та учасників освітнього процесу
Завдання	Відстежування змін у динаміці розвитку освітніх процесів; розвиток освітніх процесів у межах заданих параметрів із урахуванням виникнення ймовірних і випадкових ситуацій; виявлення і поточна регуляція негативних впливів зовнішніх і внутрішніх чинників	Виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності отриманих знань, умінь, навичок цілям і завданням дисципліни; з'ясування труднощів у засвоєнні навчальної інформації і типових помилок з метою їхнього усунення і корекції; визначення ефективності методів форм, засобів навчання; діагностування рівня готовності здобувачів освіти до сприйняття нового матеріалу
Зміст	Діагностування освітніх систем в органічному зв'язку з управлінням ними та їхнім регулюванням на основі ухвалення оперативних рішень	Педагогічний супровід, спостереження та перевірка успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів
Основні функції	Здійснення інформаційно-регулятивного супроводу розвитку освітніх систем; надання інформації про стан освітньої системи; включення механізмів регулювання і саморегулювання освітніх систем; формування інформаційної системи про динаміку, тенденції, зміни розвитку освітніх систем на основі збору, аналізу, інтерпретації даних згідно з певними стандартами, критеріями	Освітня (поглиблення знань, умінь, навичок, забезпечення зворотного зв'язку в навчанні); діагностично-коригувальна (визначення рівня набутих знань і навичок, типових помилок і труднощів, забезпечення заходів з їх усунення); оцінювальна (з'ясування стану знань, умінь і навичок здобувачів освіти, забезпечення обліку і відкритості результатів контролю, об'єктивності оцінювання); стимулювальна (формування мотивації до навчально-пізнавальної діяльності та відповідальності за її результативність); розвивальна (активізація мислення, уваги, пам'яті, мовлення, пізнавальних інтересів, самостійності); виховна (формування дисциплінованості, організованості, позитивного ставлення до навчання); прогностично-методична (інформування педагогів і здобувачів освіти щодо ефективності їхньої діяльності, орієнтація на її корегування)
Класифікації за рівнями і видами	За територіальним критерієм: державний; регіональний (області, міста, району); локальний (у межах закладу освіти) – поділяється на компонентний: керівний (ректор, директор), адміні-стративний, педагогічний, студентський / учнівський; за місцем психолого-педагогічного проектування розвитку педагога: первісний, попередній, періодичний, повторний, підсумковий	За критеріями: час і завдання проведення (вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий модус-контроль (семестровий залік, екзамен; державна атестація), відтермінований; форма проведення (усна, письмова, комбінована, тестування); суб'єкти здійснення (кафедральний, факультетський, ректорський, міністерський, самоконтроль)

Продовження табл. 1

1	2	3
Етапи здійснення	Збір, систематизація, аналіз, порівняння, інтерпретація інформації; прогнозування, інформування; контроль за виконанням	Перевірка (виявлення рівня знань, умінь, навичок); оцінювання (визначення знань рівня, зіставлення зі стандартами); облік і фіксація результатів
Вихідні результати	Створення бази показників для визначення і проектування нового більш високого рівня функціонування освітніх систем	Оцінка рівня знань, умінь та оволодіння здобувачами освіти різними компетентностями рівня професійно-педагогічної діяльності, ефективності організації освітнього процесу

Поряд з означеними особливостями і відмінностями, освітній моніторинг та педагогічний контроль мають багато спільних характеристик і подібних рис. Це виявляється в умовах і вимогах щодо їхньої організації:

- об'єктивність – стосується пріоритетів точного, чіткого, аргументованого визначення стану освітніх систем, рівня навчальних досягнень студентів, їхнього виваженого визначення й оцінки на основі певних / єдиних стандартів, показників, вимог до критеріїв, окреслених у відповідних нормативних документах;

- систематичність і цілеспрямованість – передбачають здійснення ustalених дій і заходів згідно з визначеними цілями, завданнями, критеріями;

- гласність – публічне ознайомлення зацікавлених сторін з даними і результатами, отриманими за наслідками проведення моніторингу і контролю, методів і засобів їхнього отримання;

- усебічність, комплексність – відстежування, виявлення, перевірка, оцінювання всіх / основних / певних / запланованих показників освітніх систем та знань, умінь, компетентностей задля їхнього застосовувати на практиці;

- предметність, індивідуальність – зібрання, аналіз, оцінювання показників розвитку освітнього процесу та його окремих компонентів, їхнє зіставлення з чинними нормами, вимогами, критеріями, а також попередніми результатами й потенційними можливостями.

- фаховість і професіоналізм – потреба спеціальної цільової підготовки спеціалістів для розв'язання певних завдань на основі використання інноваційних методик, технік і засобів;

- дотримання морально-етичних норм – передбачає толерантність, тактовність, уникнення упередженості під час спостереження і вимірювання стану освітніх систем та випрацювання на цій основі управлінських рішень щодо моделювання і прогнозування їхнього розвитку визначення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності сформованих умінь та навичок цілям і завданням освітнього процесу та навчальної дисципліни.

Освітній моніторинг та педагогічний контроль мають спільну діяльнісну основу, що зумовлює низку притаманних їм спільних рис і характеристик. До них відносимо *суб'єктів здійснення* (здобувачі освіти, учителі, науково-педагогічні працівники, освітні заклади, їхня адміністрація, органи самоврядування та адміністрації різних рівнів, починаючи від районних, міських, обласних і завершуючи відомчими і центральними управлінськими та керівними органами і структурами; *об'єкти проведення*: навчальна діяльність учнів і студентів, професійна діяльність учителів і викладачів, діяльність освітнього закладу тощо. Освітній моніторинг та педагогічний контроль у спільному руслі відстежують динаміку змін у розвитку освітніх систем, освітнього процесу, навчальній діяльності для визначення їхнього стану, корекції та спрямування на досягнення запланованого результату.

Означені й інші риси та характеристики зумовили особливості й відмінності досліджуваних феноменів у практичному (методичному) аспекті їхнього призначення і здійснення. Так, освітній моніторинг застосовується для відстеження розвитку об'єкта, що виявляється в порушеннях рівноваги та реєстрації змін, які засвідчують появу його нового рівноважного стану. Для цього розробляються спеціальні методики і технології вимірювання реального стану об'єкта; визначаються еталони, критерії, вимоги, для реалізації, перевірки та перегляду мети й завдань управління. Учасниками освітнього моніторингу можуть бути не лише фахові педагоги, освітяни, а й представники інших галузей знань.

В означених аспектах педагогічний контроль застосовується під час відстеження об'єкта в рівноважному стані. У технологічному плані він спирається на апарат та методики і техніки вимірювання реального стану об'єкта, передбачає наявність реального еталону для реалізації мети і завдань управління. Контроль переважно здійснюють одноосібно керівники освітніх закладів, а залучення до його проведення підлеглих (самоконтроль) не передбачає впливу на їхню рефлексивну сферу.

Висновки. Результати аналізу сучасного науково-педагогічного дискурсу свідчать, що поняття «освітній моніторинг» та «педагогічний контроль» мають багато як спільного, так і особливо, відмінного в аспектах їхнього науково-теоретичного осмислення та методики і техніки здійснення. Відмінності між ними корелює (нівелює або увиразнює) низка «проміжних» термінів, які також засвідчують розмаїття підходів до розуміння означених феноменів. Ці розбіжності варто враховувати під час проведення науково-теоретичних і експериментальних досліджень та організації освітнього процесу і регулювання розвитку освітніх систем. Адекватне вживання термінів та розуміння їх сутнісно-змістового наповнення значною мірою позначається на результативності й об'єктивності здійснення освітнього моніторингу і педагогічного контролю, отже, і ефективності управління освітніми системами. Тому окреслені в статті контури їх аналізу потребують подальшого поглибленого дослідження на предмет визначення чітких консенсусних дефініцій означених термінів та суміжних з ними понять.

Список використаних джерел:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Галузьяк В. М., Холковська І. Л. Педагогічна діагностика: курс лекцій. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 155 с.
3. Дахин А. Н. Педагогический мониторинг: концепция и применение. URL: <http://www.iuro.websib.ru/dak.htm>
4. Європейські стандарти та рекомендації щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. URI: <http://www.enqa.eu>.
5. Єльнікова Г. В., Рябова З. В. Моніторинг як ефективний засіб оцінювання якості загальної середньої освіти в навчальному закладі. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 115. Т. 1. С. 35–43. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/107549>
6. Запровадження моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти на основі тестових технологій: методичні рекомендації / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2019. 134 с.
7. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика: пер. с нем. Москва: Педагогика, 1991. 240 с.
8. Калініна Л. М. Базовий стандарт професійної діяльності керівника нової української школи. *Керівник нової української школи: світоглядні орієнтири*: збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. С. 52–60.
9. Педагогіка вищої школи: підручник / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова та ін. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
10. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко. Київ, 2017. 316 с.

11. Педагогічний контроль у вищих навчальних закладах 2019. URL: <https://pidru4niki.com/1319100435360/pedagogika/pedagogika>
12. Приходько В. В. Педагогічний контроль у вищій школі: навч. посіб. Донецьк: НГУ, 2009. 150 с.
13. Ревуцька Н. М. Оцінювання якості знань студентів педагогічних спеціальностей засобами тестового контролю. URL: <https://www.narodnaosvita.kiev>

References:

1. Vitvytska, S. S. (2018). *Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly* [Fundamentals of higher school pedagogy]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury [in Ukrainian].
2. Haluziak, V., & Kholkovska, L. (2015). *Pedahohichna diahnostyka: kurs lektsii* [Pedagogical diagnostics: a course of lectures]. Vinnytsia: TOV «Nilan LTD» [in Ukrainian].
3. Dakhyn, A. N. (2016). *Pedahohycheskyi monitorynh: kontseptsyia v pryomenenye* [Pedagogical monitoring: the concept and application]. Retrieved from <http://www.iuro.websib.ru/dak.htm> [in Russian].
4. Ievropeiski standarty ta rekomendatsii shchodo vnutrishnoho ta zovnishnoho zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [European standards and recommendations for internal and external quality assurance of higher education]. (2015). Retrieved from <http://www.enqa.eu> [in Ukrainian].
5. Yelnykova, H. V., & Riabova, Z. V. (2007). *Monitorynh yak efektyvnyi zasib otsiniuvannia yakosti zahalnoi serednoi osvity v navchalnomu zakladi* [Monitoring as an effective means of assessing the quality of general secondary education in an educational institution]. *Kultura narodov Prichernomoria*, 115(1), 35–43. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/107549/> [in Ukrainian].
6. Liashenka, O. I., & Zhuka, Yu. O. (Ed.). (2019). *Zaprovadzhennia monitorynhovykh system otsiniuvannia yakosti zahalnoi serednoi osvity na osnovi testovykh tekhnolohii* [Introduction of monitoring systems for assessing the quality of general secondary education on the basis of test technologies]. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
7. Ingenkamp, K. (1991). *Pedagogicheskaiia diagnostika* [Pedagogical diagnostics]. Moskva: Pedagogika [in Russian].
8. Kalinina, L. M. (2017). *Bazovyi standart profesiinoi diialnosti kerivnyka novoi ukrainskoi shkoly* [Basic standard of professional activity of the head of the new Ukrainian school]. *Kerivnyk novoi ukrainskoi shkoly: svitohliadni oriientyry*, 52-60 [in Ukrainian].
9. Nemchenko, S. H., Kryzhko, V. V., & Shumilova, I. F. (Ed.). (2020). *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Pedagogy of high school]. Berdiansk: BDPU [in Ukrainian].
10. Riabova, Z. V., Drach, I. I., Prykhodkina, N. O., & Liubchenko, N. V. (Ed.). (2017). *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Pedagogy of higher school]. Kyiv [in Ukrainian].
11. *Pedahohichnyi kontrol u vyshchykh navchalnykh zakladakh* [Pedagogy of high school]. (2019). Retrieved from <https://pidru4niki.com/1319100435360/pedagogika/pedagogika> [in Ukrainian].
12. Prykhodko, V. V. (2009). *Pedahohichnyi kontrol u vyshchii shkoli* [Pedagogical control in high school]. Donetsk: NHU [in Ukrainian].
13. Revutska, N. M. (2019). *Otsiniuvannia yakosti znan studentiv pedahohichnykh spetsialnostei zasobamy testovoho kontroliu* [Assessment of the quality of knowledge of students of pedagogical specialties by means of test control]. Retrieved from <https://www.narodnaosvita.kiev.ua/> [in Ukrainian].

Savchuk B. P.,

orcid.org/0000-0003-2256-0845

Yehorova I. V.,

orcid.org/0000-0001-8070-9455

"EDUCATIONAL MONITORING" AND "PEDAGOGICAL CONTROL": THE DEFINITIVE ANALYSIS OF THE COMMON AND THE SPECIAL

Based on the reflections of scientific and pedagogical discourse we made definitive analysis of the terms "educational monitoring" and "pedagogical control" and related concepts with them in terms of clarifying their essential characteristics and adequate use of modern didactics. The definition of educational monitoring in "broad" and "narrow" meanings is offered and its structural and functional analysis is carried out. The article clarified the nature of a number of the related concepts and terms - "pedagogical monitoring", "monitoring the quality of education" and others. We had

synthesized common in pedagogical science interpretation of pedagogical control as purposeful, systematic observation and recording of verbal and practical actions of students to determine the level of social experience, mastered program material in the form of knowledge, skills, competencies and the formation of certain personal and professional traits.

This article provides a comparison of the main scientific and theoretical components of educational monitoring and pedagogical control in order to clarify the common and special, different in their essence, goals, objectives, content, main functions, levels, types, stages, initial results.

The paper synthesized the common features and similar features of educational monitoring and pedagogical control, which are clearly manifested in the conditions and requirements for their organization: objectivity; regularity and purposefulness; publicity; comprehensiveness, complexity; subjectivity, individuality and professionalism; observance of moral and ethical norms, etc. It was found that educational monitoring and pedagogical control have a common basis of activity, which is represented in the subjects of their implementation and the objects of their implementation.

Key words: educational monitoring, pedagogical control, monitoring the quality of education, pedagogical diagnostics, educational system, educational process, prognostication.

Дата надходження статті: 11.05.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Білавич Г. В.

УДК 378.016:658.3

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi49.278>

Чжоу Сюйлін^{*},

orcid.org/0000-0002-2312-4327

СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОРПОРАТИВНОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ З ПЕРСОНАЛУ

У статті висвітлена проблема професійної підготовки майбутніх менеджерів з персоналу. Визначено сутність понять, які перебувають у межах одного лексико-семантичного поля, а саме: «технологія», «педагогічна технологія», «корпоративне навчання», «технологія корпоративного навчання». Мета статті полягає в їхньому теоретичному обґрунтуванні з позиції сучасної педагогічної науки та оновленому розумінні технології корпоративного навчання в контексті підготовки майбутніх менеджерів з персоналу. Відповідно до ретроспективного погляду на становлення та розвиток корпоративного навчання, з огляду на ступінь інтеграції змісту та технологій навчання працівників зі стратегією розвитку діяльності організації було обґрунтовано доцільність використання технології корпоративного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх менеджерів з персоналу. Було обґрунтовано проблематику корпоративної освіти, а також зосереджено увагу на відмінності її від традиційної професійної підготовки та корпоративного навчання майбутніх менеджерів з персоналу. Було розглянуто етапи становлення і розвитку корпоративного навчання в межах інтеграції змісту і технологій навчання працівників відповідно до стратегії підприємств, що надало нам уявлення й розуміння виникнення технології корпоративного навчання.

Доведено, що основою для сучасного підприємства все ж таки залишаються людські ресурси, тобто знання, навички, досвід, відносини, тому неможливо змінити фахівця відповідно до вимог бізнесової стратегії. Відтак, процес корпоративного навчання менеджерів з персоналу повинен бути постійним. Встановлено, що технологія корпоративного навчання ґрунтується на ідеях командного підходу до професійної підготовки майбутніх менеджерів з персоналу.

Ключові слова: технологія, педагогічна технологія, корпоративне навчання, технологія корпоративного навчання, менеджер з персоналу.

^{*}© Чжоу Сюйлін